

Hoe waardevol is het leven?

Het is de taak van de christen in het euthanasiedebat de waarde van het leven te benadrukken. Maar hoe doe je dat? Vooral tegenover wie niet geloven?

27-2-2015

Je leest steeds vaker over artsen die zich onder druk gezet voelen om euthanasie te plegen. Het betreft dan mensen die zelf dood willen, of familie die de euthanasie van de zieke wil. Het aantal terminale sedaties neemt toe, waarbij twijfels

rijzen of het niet vaak om verkapte euthanasie gaat. Christenen weten dat euthanasie 'niet mag'. Dat is waar, maar niet genoeg. Weten wij hoeveel het leven waard is, en waarom? Hoe kunnen wij dat ook niet-gelovigen bijbrengen?

Beeld van Hem

God, die liefde is (1 Joh. 4,8), heeft van ons door het doopsel zijn kinderen gemaakt (o.m. Joh. 1,12), geroepen dus zijn leven te delen, als broeders en zusters van Christus (vgl. Mt. 25,40) die onze “weg, waarheid en leven”(Joh. 14,6) is. De christen is geroepen, zoals paus Benedictus treffend zei, “in dit leven met Christus te leven, om daarna definitief met Christus te zijn”. Hierin ligt de waarde van het leven: wij leven uit de liefde van God. Als beeld van Hem zijn we geroepen om met liefde te leven. Sint-Jan van het Kruis zegt het treffend: “Op de avond van

ons leven, zullen we naar de liefde worden beoordeeld." Ik ken de liefde van ouders, van priesters en religieuzen, en ook van bazen die hart hebben voor hun werknemers.

Ware hiërarchie

Ik wil even stilstaan bij de liefde van mensen die hun leven wijden aan de zorg voor familieleden en daarvoor andere plannen – huwelijk, carrière – laten varen. Vroeger had je het geval van ouders die stierven en een groot gezin achterlieten. Dan nam het oudste kind de zorg voor de kinderen op zich tot de meerderjarigheid van de jongste... en trouwde niet meer.

Dergelijke mensen heb ik gekend en ik heb voor hen de grootste waardering. Jezus zegt: "Al wat gij gedaan hebt voor een dezer geringste van mijn broeders hebt gij voor Mij gedaan"(Mt. 25,40). Wie is in de ogen van de wereld geringer dan een zieke

of gehandicapte? Het loon in het rijk der hemelen voor wie voor hen gezorgd heeft zal zeer groot zijn. De heilige paus Johannes Paulus II benadrukte in 1985 in Amersfoort dat de ware "hiërarchie" de rangorde van de hemel is: hoger staan daar, die op aarde meer wisten lief te hebben.

Lang leven

De geest van de wereld begrijpt dit niet, maar wanneer de christen op zijn levenspad met dergelijke situaties geconfronteerd wordt, moet hij trachten zich beschikbaar te stellen en andere zaken opgeven. Een vriendin van mijn moeder vertelde mij – haar ogen schitterden – hoe ze gedurende zestien jaren haar zieke man had verzorgd. Ze hadden vijf kinderen gehad, en blijkbaar beschouwde ze die zestien jaren als een hoogtepunt.

Een ander voorbeeld: ik was bij een stokoude collega. Zijn nicht, in de zeventig, woonde bij hem in en verzorgde hem. Toen ik binnenkwam, was ze al meer dan een kwartier bezig de man zijn mond open te laten doen om de lepel soep naar binnen te krijgen. Toen ze de lepel terugtrok, zei de oude man: "Waarom zo'n haast?" Mij vertelde hij dat hij een speciale heilige aanriep voor een lang leven. Tegelijk zag ik de nicht, die bij dit vooruitzicht hevig schrok. Drie jaar later kwam ik haar op straat tegen. Ze vertelde mij dat hij overleden was en dat zij hem miste. Ik moet aan deze gevallen denken – ik ken er nog veel meer – wanneer ik mensen hoor aandringen op euthanasie van een familielid, in plaats van hem of haar hun volle liefde te geven. Er is een mentaliteitsomslag nodig.

Missionarissen

Maar hoe is het van de kant van de zieke gezien? Wie vrezen hun omgeving tot last te zijn, stel ik gerust. Ik zeg hun: het is goed voor hen – familie, verpleegkundigen – u te verzorgen. Ze beleven de liefde die God van ons vraagt. U dient van uw kant ook een inspiratiebron te zijn, door goedgemutst, weinig eisend, zo proper en opgeruimd mogelijk te zijn. Ik nodig hen tevens uit zich met het lijden van de Heer te verbinden. Dat is verlossend en helpt op het niveau van de genade. Bedenk hoeveel de Heer heeft geleden en draag het eigen lijden op. Dan is elke dag vruchtbaar. De heilige Theresia van Lisieux maakte met veel pijn en steunend op een medezuster een van haar laatste korte wandelingen in de kloostertuin. Ze zei: ik denk aan de missionarissen die lange en ongemakkelijke reizen moeten maken. Ze droeg haar pijn daarvoor op.

Wanneer de dood nadert, zeg ik hun dat ze zich verheugen op de ontmoeting met Christus. De eerste christenen lieten soms hun sterfbed opstellen met het voeteneinde naar het oosten: uit het oosten komt het licht. Zo konden ze Christus beter tegemoet treden wanneer Hij zou komen. En de heilige Jozefmaria Escriva zei dat hij graag “zingend” zou willen overlijden.

Bekoring verdwijnt

Wat met degenen die niet geloven? Sint Thomas van Aquino spreekt over de natuurlijke neiging naar de waarheid, naar het goede, naar het bestaan, naar gemeenschap. De erfzonde wist die niet uit. Die neiging leeft ook in wie niet gelooft en juist in de moeilijke momenten komt dit naar voren.

De arts en filosoof Karl Jaspers, zelf niet gelovig, getuigt dat deze momenten kunnen helpen zich te

openen tot transcendentie. Dat is: naar iets wat ons overstijgt. De Belgische filosoof Herman De Dijn spreekt over een "sacraal" gevoel dat ook de ongelovige mens herkent, in het bijzonder als hij tegenover een kind staat of aan zijn voorouders denkt.

De Russische dissidenten die hard en communistisch waren opgevoed, beseften op een bepaald moment dat men de mens niet zo mocht behandelen. De aantrekkingskracht van de eerste christenen zat deels in hun naastenliefde, deels in het vooruitzicht van de verrijzenis. Daar kon geen godsdienst van die tijd tegenop.

Van nature wil de mens graag bestaan en hij voelt dat de verwachting van de verrijzenis de juiste kan zijn. Vanuit dat perspectief zet men op de weegschaal van het eigen leven het positieve van liefde

en overgave dat men gekend heeft,
en betreurt men het negatieve en het
egoïsme. Men opent zich in overgave
en hoop en respecteert het sacrale in
zichzelf. De bekoring van euthanasie
verdwijnt. En dat geldt voor zowel de
zieken als hun familieleden.

*Frans D'Agostino is priester van het
Opus Dei.*

Frans d'Agostino

Katholiek Nieuwsblad

pdf | Document automatisch
aangemaakt door [https://
dev.opusdei.org/nl/article/hoe-
waardevol-is-het-leven/](https://dev.opusdei.org/nl/article/hoe-waardevol-is-het-leven/) (7-8-2025)